

An aerial photograph of a large passenger ship that has capsized in the ocean. The ship is tilted on its side, with its white hull and blue accents visible. The surrounding water is dark and choppy, with some debris floating nearby. The background shows a coastline with some buildings and vegetation.

UGOVOR O PRIJEVOZU PUTNIKA I PRTLJAGE MOREM

PROF. DR. SC. NIKOLETA RADIONOV

PDS TRGOVAČKO PRAVO I PRAVO DRUŠTAVA

KOLEGIJ: POMORSKO PRAVO I

IZVORI PRAVA

PRAVNA STEČEVINA EU

- U područjima podijeljene nadležnosti EU/DČ
- Uredba ili direktiva (područje primjene)?
- Odnos pravo EU- međunarodno pravo!

MEĐUNARODNE KONVENCIJE

- Harmonizacija pravila o određenom pitanju na međunarodnoj razini
- Primjena na području država stranaka

NACIONALNO PRAVO

- Pomorski zakonik, ZOO

Izvori prava II

Pravo EU

- Uredba 392/2009 o odgovornosti prijevoznika u prijevozu putnika morem u slučaju nesreća
  - Čini obvezujućim Smjernice IMO-a za EU; lex specialis
- Uredba 1177/2010 o pravima putnika zakašnjenje/otkaz, invaliditet
- Direktiva 2009/20 o osiguranju brodara za pomorske tražbine

Međunarodno pravo

- Atenska konvencija o prijevozu putnika prtljage morem 2002. (1974.+ Protokol 2002)
  - Stupila na snagu 2014 g., EU i HR stranke
- Rezerve i smjernice IMO-a za provedbu Atenske konvencije 2006.

Nacionalno pravo

- Pomorski zakonik (čl. 598-633)
  - Usklađen s Atenskom konvencijom 2002
  - Primjena na sve ugovore na koje se NE primjenjuje izravno pravo EU i Atenska konvencija 2002.
- Zakon o obveznim odnosima

Izvori prava III *područje primjene*

Uredba 392/2009

- Međunarodni prijevoz
- Prijevoz unutar jedne DČ klasom A i B brodova, uz 3 uvjeta
  - Zastava DČ, upis
  - Sklopljen ugovor u DČ
  - Polazište ili odredište u DČ
- Dobrovoljno: sva putovanja u nacionalnoj plovidbi DČ

Uredba 1177/2010

- Ukrcaj u DČ
- Ukrcaj izvan EU, iskrcaj u DČ, prijevoznik Zajednice
- Kružno putovanje ako je luka ukrcaja u DČ
- Iznimke do primjene za manje brodove i manja putovanja, moguće izuzeće za trajekte ako je nacionalno pravo harmonizirano s Uredbom

Atenska konvencija 2002

- Međunarodni prijevoz između dvije države stranke
- Prijevoz unutar jedne DS, ukoliko je zaustavno mjesto u drugoj DS

Pomorski zakonik

- Nacionalni prijevoz putnika i prtljage za sve brodove osim klase A i B (čl. 612 st.1)

Ugovor o prijevozu putnika

- Ugovor kojim se **prijevoznik** obvezuje da će **prevesti putnika** brodom a putnik se obvezuje da će platiti **prevozninu**. (čl. 599 PZ)
- Vrijeme trajanja ugovora:
  - Boravak putnika na brodu
  - Ukrcaj i iskrcaj
  - „sporedni prijevoz” – uvjetno
    - Razlika od drugih grana prijevoza, npr. cestovnog (namjera)

OSOBE

- PRIJEVOZNIK
  - Osoba koja je sklopila ugovor o prijevozu
- STVARNI PRIJEVOZNIK
  - Vlasnik broda, naručitelj iz brodarskog ugovora ili brodar koji stvarno obavlja prijevoz u cijeloti ili djelomično
  - Solidarno s prijevoznikom odgovara za obveze iz ugovora u pogledu dijela prijevoza kojeg obavlja
- PUTNIK
  - Osoba koja se prevozi brodom temeljem ugovora o prijevozu
  - Osoba koja prati vozilo ili žive životinje koje se prevoze na temelju ugovora o prijevozu stvari

PUTNA KARTA

- Obveza prijevoznika
- Oborivi dokaz o sklopljenom ugovoru i njegovom sadržaju
- Nepostojanje, neispravnost ili gubitak putne karte ne utječe na postojanje, valjanost i sadržaj ugovora o prijevozu (neformalnost)
- Vrsta putne karte:
  - Na ime
  - Na donositelja

OBVEZE UGOVORNIH STRANA

- Obveze prijevoznika:
  - Glavna: Prevesti putnika na vrijeme i bez prekida do odredišta bez povrede tjelesnog integriteta
  - Sporedne: prehrana, razina komfora, zabava...
- Obveze putnika:
  - Glavna: platiti prevozninu
  - Sporedne: poštivati red na brodu, slijediti upute članova posade, ne ugrožavati sigurnost broda i drugih putnika itd.

ODGOVORNA OSOBA

- Prijevoznik
- Stvarni prijevoznik
- radnici i zaposlenici
  - Ako su štetu prouzročili u okviru svojih radnih dužnosti na brodu

ATENSKA
KONVENCIJA 2002
UREDBA 392/2009

VRSTA ŠTETE

- SMRT PUTNIKA
- TJELESNA POVREDA PUTNIKA
- GUBITAK ILI OŠTEĆENJE RUČNE PRTLJAGE
- GUBITAK ILI OŠTEĆENJE PREDANE PRTLJAGE

TEMELJ I VISINA ODGOVORNOSTI: *DVOSTUPANJSKI SUSTAV*

POMORSKA NEZGODA: *brodolom, prevrnuće, sudar, nasukanje, požar, eksplozija, mana broda*

- RELATIVNI KAUZALITET DO 250.000 SDR
  - rat ili izuzetne, neizbježne i nesavladive prirodne pojave
  - U cijelosti posljedica radnje/propusta TREĆE osobe s namjerom prouzrokovanja štete
- PRETPOSTAVLJENA KRIVNJA DO 400.000 SDR
  - Moguć „opt out“, uvođenje neograničene odgovornosti

REDOVITI TIJEK PUTOVANJA

- DOKAZANA KRIVNJA DO 400.000 SDR
  - Po putniku i štetnom događaju (!)
  - Moguć „opt out“, uvođenje neograničene odgovornosti
- U oba slučaja **podijeljena odgovornost** ako postoji krivnja putnika

OBVEZNO OSIGURANJE ODGOVORNO STI

- Obvezno osiguranje do iznosa od 250.000 SDR
- Naknada štete za STOP jedna je od tražbina koje potpadaju pod LLMC 1976/96 o općem ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine
- Direktiva 2009/20 EC uvodi obvezno osiguranje za SVE pomorske tražbine iz LLMC 1976/96
  - PRAVO NA DIREKTNU TUŽBU (ACTIO DIRECTA) čl. 4a st.10 Uredbe 392/2009
  - Osiguratelj odgovornosti odgovara do iznosa ograničenja odgovornosti
  - Prigovori osiguratelja: svi koje ima i osiguranik, osim likvidacije, stečaja
  - Dodatni prigovor osiguratelja: *dolus i dolus eventualis* prijevoznika i osoba koje su za njega radile u okviru svojih radnih dužnosti

OGRANIČENJE
ODGOVORNOSTI
Atenska konvencija
2002
Uredba 392/2009

Pomorska nezgoda

II Pretpostavljena
krivnja
400.000 SDR p/d
Alt. neograničeno

I Relativni kauzalitet
250.000 SDR p/d

Redoviti dogadjaj

Dokazana krivnja
400.000 SDR p/d
Alt. neograničeno

OGRANIČENJE
ODGOVORNOSTI
*Pomorski
zakonik*

- 175.000 SDR po putniku i putovanju
- čl. 620 PZ
  - Izravna primjena Uredbe 392/2009 i Atenske konvencije 2002!

ZASTARA

- 2 godine
- Početak roka:
  - Tjelesna ozljeda za vrijeme prijevoza: dan iskrcaja putnika
  - Smrt za vrijeme prijevoza: od dana kada je brod stigao/trebao stići u luku iskrcaja
  - Tjelesna ozljeda tijekom prijevoza sa smrtnom posljedicom nakon iskrcaja: od dana smrti, apsolutna zastara **3 godine**

PROBLEMI TIJEKOM RATIFIKACIJA ATENSKE KONVENCIJE 2002

- 9/11 posljedice: RIZIK TERORIZMA
- Visoki iznosi granica odgovornosti
- Visoko pokriće obveznog osiguranja odgovornosti
  - Izloženost P&I klubova
  - Dostupnost sredstava na financijskim tržištima
- Rezultat: Rezerva IMO i Smjernice za implementaciju Atenske konvencije 2002 iz 2006

Rezerva IMO i Smjernice za implementaciju Atenske konvencije 2002 iz 2006

- Alternativa novom međunarodnom protokolu na Atensku konvenciju – brzina!
- „Vodič” državama za primjenu Atenske 2002, faktično modifikacija konvencije!!
- Skup rezervi koje država može izjaviti prilikom ratifikacije Protokola 2002., što bi olakšalo ratifikacije
- Gornja granica odgovornosti za „ratne rizike”: 340 milijuna SDR/brod, ako bi putnici x 250.000 SDR bilo više
- Uredba 392/2009 IMPLEMENTIRA SMJERNICE IMO u tekst
  - Obvezna primjena u DČ
  - Smjernice IMO 2006 imaju karakter *lex specialis-a* u odnosu na Atensku konvenciju 2002

Prava putnika uslijed dužeg kašnjenja ili otkaza putovanja

Uredba 1177/2010

PODRUČJE PRIMJENE

Putovanje unutar DČ

Ukrcaj izvan DČ, iskrcaj DČ, prijevoznik Zajednice

Kružno putovanje, luka ukrcaja u DČ

ISKLUČENJE OD PRIMJENE

Brodovi do 12 putnika

Brodovi s posadom do 3 člana, dužina prijevoza do 500 m u jednom smjeru

Izletima i turistička razgledavanja, nije kružno putovanje

Povijesni brodovi

DISPOZITIVNO – DČ: PSO prijevozi

KOGENTNOST SVIH ODREDABA

Osobe s invaliditetom

- Prijevoz
- Pomoć luka/brod
- informacije

Otkaz polaska ili kašnjenje u polasku

- Više od 90 min: obrok, napici
- Preusmjeravanje do konačnog odredišta
- Povrat cijene karte i povrat do polazišta
- Noćenje ako je nužno

**KAŠNJENJE U
DOLASKU**
*pravo na
povrat 25%
(50%)
prevoznine*

Trajanje putovanja prema ugovoru (redu plovidbe)	Trajanje kašnjenja da bi došlo do primjene
≤ 4 h	1h ili duže
$> 4 \leq 8$ h	2h ili duže
$> 8 \leq 24$ h	3h ili duže
> 24 h	6h ili duže

